

Tärkamine (2015)

Rasmus Puur (1991)

Teose "Tärkamine" on kirjutanud laulupeo koondorkestrile helilooja, arranžeerija ja dirigent Rasmus Puur, kes on ühtlasi ka eelseisva laulu- ja tantsupeo ideekavandi "Noored juured" üks autoreid.

"Tärkamist" on võimalik edukalt ette kanda eraldi nii sümfoonia-, puhkpilli- kui keelpilliorkestriga. Puhkpilliorkestri puhul on selleks mitmetesse partiidesse (eelkõige saksofonidele) väikeste nootidena sisse kirjutatud keelpillide dubleeringud. Keelpilliorkestri tarbeks on kirjutatud aga klaveripartii, kus sisalduvad omakorda puhkpillide teemad. Lisaks on loodud eraldi partituur keelpilliorkestrile, mille saab alla laadida laulupeo kodulehelt (<http://2017.laulupidu.ee/laulupidu/repertuaar/noorte-sumfooniaorkester/>)

Muuhulgas on mõeldud ka noorematele ja veel mitte nii suure kogemusega pillimängijatele, kes soovi korral saavad mängida lihtsustatud partiisid, et nõnda koos teistega osa saada toredast laulupeoprotsessist.

Laulupeo ühendorkestris ei ole tarvis kaasa mängida väikeseid noote!

Löökpillide partiisid ning erinevaid instrumente on palju – mida teha?

Palju sõltub kindlasti konkreetse orkestri pillipargist, mille vahel üldse valida saab. Igal juhul tuleks mängida Percussion II partiid, sest taktis 41 on tomi solo ning ülejäänud orkestril pausid. Kui mängijaid on vähe, võiks esimese partiina kõrvale jätta Percussion IV.

Taktid 1-15:

Teose sissejuhatuses tuleb pöörata tähelepanu trioolide mängimisele: muusika karakter tingib, et need oleksid esitatud *marcatos*. Paljudesse partiidesse on see termin ka sisse märgitud, kuid näiteks taktis 2 eraldi sellekohast märget bassklarnetil, fagotil ja baritonsaksofonil ei ole (partituuris ei ole *marcatot* kirjas ka metsasarvedel, ent partiis on see olemas).

Tähelepanu tuleb pöörata ka 5. ja 12. taktis olevale dünaamikale *mezzopiano dolce*!

Takte 8-11 võiks keelpillidega (I-III viiul, viola) harjutada kindlasti aeglasemalt, pöörates tähelepanu kvart-kvint käikude puhtale intoneerimisele, seejuures jälgides, et mängitava muusika karakter oleks endiselt *marcatos*.

Esimene suurem takistus koosmängus võib ilmned 9. ja 11. taktis, kus samaaegselt esitavad erinevad pillirühmad nii lühikest ühelöögilist kui pikka kahelöögilist triooli.

Taktid 16-32:

Vaadeldav lõik koosneb kahest lausest, millest esimene on 8 takti pikkune, teine aga 9 takti.

Keelpillide juurde on märgitud termin *con fuoco* (it k tuliselt), seega tuleks vastav karakter kenasti välja mängida, jälgides loomulikult štrihhi! Noot, mille alla on kirjutatud kriips-punkt tuleks mängida kerge toetusega, kuid kindlasti mitte liiga pikalt. Esimese lause puhul vajavad mõningast tähelepanu klarnetid, kes mängides madalas registris ei pruugi samal ajal kõlavast ostinaatsest faktuurist välja kosta. Seetõttu võiksid alates taktist 16 keelpillid mängida küll *mezzofortes* kuid pigem suunaga *mezzopiano* kui *forte* poole. Teises lauses (alates taktist 24) on kesksel kohal puupillide solo, kus tuleb rõhku pöörata ka dünaamiliste märkide (*crescendo-diminuendo*) korrektsele esitusele.

Taktid 33-41:

Kindlasti on tegu kõige problemaatilisema lõiguga selles teoses. Kuna siin leidub palju juhuslikke märke, siis tuleks see lõik selgeks õppida noot-noodi haaval, aeglates tempos! Jälgida, et keelpillide mängutehnika oleks *detache*, samuti pöörata tähelepanu taktides 36 ja 40 olevatele *fortepianodele* (tromboonid, eufooniumid, tuuba, timpanid).

Taktid 41-53:

Nendes taktides on kesksel kohal löökpillide soolo, ülejäänud orkestri poolt esitatavad üksikud aktsendid ning trioolid peaksid olema mängitud tugeva rõhuga, taktides 50, 52 ja 54 puupillidel ning keelpillidel *non detache*.

Taktid 55-70:

Jälgida, et puupuhkpillide soolod (flöödid, oboed, klarnetid) oleksid ühendatud orgaaniliselt, justkui teatepulga vahetamisel. Samuti ei tohiks lubada mängida forsseeritud kõlaga, vaid nii nagu on noodis: *cantabile*. Keelpillimängijatel tuleks jälgida, et pikad saatenootid oleksid mängitud *mezzopianos*, sooritates sealjuures siiski nooti kirja pandud mõningast dünaamilist kasvumist ja kahanemist.

Taktid 71-91:

Repriis ning lõpetus. *Crescendo-diminuendo* taktides 84-85, teose viimased 5 takti tuleks mängida tugeva ja laia kõlaga, entusiastlikult. Vajalik on sooritada kogu orkestri poolt *fortepiano* teose eelviimases taktis, et saaks kasvada suure *crescendoga* võimsaks ühehäälseks lõpunoodiks!

Soovin kõigile dirigentidele ja pillimängijatele omalt poolt head ja inspiratsioonirohket õppimist kogu laulupeo repertuaari omandamisel!

Riivo Jõgi